

En als straks, in strijd met het advies der betreffende commissie, bij een wettelijke regeling der ziektebehandeling de vrije artsenuis niet in de wet mocht worden vastgelegd, dan kunnen zij, die een andere groepeeriug der ziekenfondsen willen misbruiken tot naasting van anderer praktijk, zich beroepen op de propaganda van coll. TJEENK WILLINK c.s. voor de overtreding onzer Maatschappijwetten, mede door henzelven in het leven geroepen voor anderen, die, naar ik vrees, zich dan niet veel er aan zullen storen, als dit dan eens in hun kraam zal te pas komen.

De taak van het hoofdbestuur onzer Maatschappij is werkelijk niet gemakkelijk!
Amsterdam, 29 Juni 1920.

H. D. DE HAAS.

DOOD DOOR SCHULD?

Met belangstelling las ik het artikel onder bovenstaanden titel van collega HONIG in het vorig nummer van dit *Tijdschrift*. Wat hij op bldz. 2389 schrijft omtrent de taak, die voor den Ned. Bond tot bescherming van zuigelingen is weggelegd, brengt er mij, als secretaris van dien Bond toe, hier mede te deelen, dat de Bond volgens zijn statuten zijn doel tracht te bereiken o.a. door oprichting van afdeelingen, die zich daadwerkelijk met zuigelingenbescherming bezig houden. In den loop der jaren zijn dan ook reeds verscheidene afdeelingen en plaatselijke vereenigingen door of met medewerking van den Bond opgericht. Dat dit aantal niet grooter is, moet daaraan worden toegeschreven, dat de belangstelling in de zuigelingenbescherming nog veel te wenschen overlaat en de Bond niet over de middelen beschikt om plaatselijke vereenigingen geldelijk te kunnen steunen. Afdoende verbetering hierin kan slechts verkregen worden door hulp van de regeering, in den trant, zooals die bij de tuberculosebestrijding verkregen is. In een algemeene vergadering van den Bond, voor ruim twee jaren gehouden, gaf ik beschouwingen ten beste over een organisatie der zuigelingenbescherming voor ons geheele land met staatsbulp. In dat ontwerp nam ik ook de contrôle der zuigelingen ten plattelande door huisbezoeksters op, onder welke ik, evenals collega HONIG wenscht, een plaats toekende aan goed opgeleide vroedvrouwen. Het vorig jaar heeft de Bond zich reeds tot de regeering gewend met het verzoek gelden beschikbaar te willen stellen voor een daadwerkelijke zuigelingenbescherming, waarop toen een voorloopige afwijzende beschikking werd ontvangen. Dit jaar werd het verzoek herhaald. Inmiddels hebben wij op bldz. 2182 van dit *Tijdschrift* het verblijdend bericht kunnen lezen, dat de minister van arbeid o. m. een bedrag van f 20000.— heeft aangevraagd voor de zuigelingenbescherming. Voor belangstellenden stel ik gaarne mijn organisatie-ontwerp ter lezing beschikbaar.

Utrecht, 27 Juni 1920.

J. H. G. CARSTENS.

VROEDVROUW EN ARTS.

„De normale verloskundige praktijk behoort bij de vroedvrouw” zegt collega HONIG dr. VAN EDEN na. Dit mag gelden voor Zevenaar en voor vele andere gemeenten, doch in het algemeen zou ik die stelling toch niet willen onderschrijven. Ik kan slechts oordeelen over de verloskundige hulp, zooals deze in Amsterdam, door artsen en door vroedvrouwen verstrekt wordt. Ik ken hier natuurlijk zeer vele artsen en een groot aantal vroedvrouwen. En nu is mijn indruk deze, dat de vrouwen, die door de vroedvrouwen geholpen worden, hier in Amsterdam in het algemeen er niet zoo goed aan toe zijn, als zij, die hun hulp zoeken bij een arts. Sterker nog, bij de zwangeren onder mijn ziekenfondspatiënten, die in den regel de hulp van de vroedvrouw inroepen, komen ziektoestanden tijdens zwangerschap en kraambed voor, zooals ik die nooit zie in de particuliere praktijk. Er zijn heden ten dage in Amsterdam vroedvrouwen, die als regel nooit de urine van de aan haar toevertrouwde zwangeren onderzoeken. De bezoeken na de bevalling worden herhaaldelijk beperkt tot 3 à 4 gedurende den tijd van het kraambed; dezer dagen vernam ik van een patiënte, die geholpen was door een vroedvrouw, haar toegewezen vanwege de gemeente, dat deze, na de bevalling niet meer teruggekomen was, wegens te drukke bezigheden. Als het noodig was

mocht de patiënte of de kraamvrouwverzorgster nog wel even een boodschap sturen, maar voor regelmatig bezoek had deze vroedvrouw het te druk. Hier was nu sprake van een jonge vroedvrouw, die haar opleiding volgens modern wetenschappelijke opvatting heeft genoten, en gedurende langen tijd door mij als een van de besten onder de vroedvrouwen beschouwd werd. Ik ken er verder, die ik niet (meer?) in staat acht een liggingsdiagnose te maken, ik ken er verscheidene, die door de wijze waarop zij assisteren bij een „buitengewone bevalling” toonen geen flauw begrip te hebben van a- of antiseptiek. Men begrijpe mij goed! Ik wensch geen blaam op den stand der vroedvrouwen te werpen. Ik ken er, wie ik met een gerust hart mijn patiënten durf toevertrouwen. Er zijn er, wier kennis ik hoog schat, mede omdat ik vooral als jong arts, uit haar ervaring, menig nuttige les heb kunnen trekken. Maar dat de patiënten er beter aan toe zouden zijn, wanneer in het algemeen de verloskundige praktijk overging van de artsen naar de vroedvrouwen, moet ik voorzoover het Amsterdam betreft, met klem tegenspreken.

Amsterdam, 28 Juni 1920.

A. KROPVELD JR.

VITAMINEN.

Op bladz. 3317 van dit *Tijdschrift* komt collega DE GROOT op tegen het standpunt door mij in mijn verhandeling over „Volkvoeding” (bladz. 1625), ingenomen ten opzichte van URBEANU's kalium-hypothese. Ter verduidelijking voor den lezer wil ik mededeelen, dat URBEANU na tal van proefnemingen tot de slotsom kwam, dat pellagra veroorzaakt wordt door een tekort aan kalium en dat 0.4—0.5 pCt. K_2O in de voeding ongeveer de hoeveelheid is, die het organisme noodig heeft, wil het van die ziekte gevrijwaard blijven. Uit de bezwaren door DE GROOT ingebracht, vermeen ik te moeten opmaken, dat hij zich hierbij aansluit.

De hypothese van URBEANU staat en valt dus met de vraag, of werkelijk de door hem aangegeven hoeveelheid kalium de daaraan toegekende voorbehoedende waarde bezit. Nu schrijft hij echter zelf: „gegen die ausschliessliche Ernährung mit Schwartzbrot auf die Dauer hin, mit anderen Worten, gegen die Einstellung der Tagesration auf das Minimum der Kalium-Verbindungen aus Brot, spricht aber eine nicht geringe Anzahl meiner langdauernden Ernährungsversuche an Tieren, so dass ich diese Ernährungsweise nicht empfehlen kann”.

Men zal moeten erkennen, dat deze bekentenis van URBEANU nu niet bepaald ons geloof versterkt in zijn hypothese, dat de opgegeven hoeveelheid kalium het voorbehoedmiddel is tegen pellagra.

Dat in mijn verhandeling, naar aanleiding van bovenstaande „Schwartzbrot”-opgave van URBEANU, slechts gesproken wordt over roggebrood en niet ook over bruinbrood, waarop DE GROOT wijst, vindt zijn oorzaak daarin, dat proeven over bruinbrood o. a. door mij mij zelf genomen zijn, dus aanhaling daarvan overbodig was.

Nog duidelijker blijkt de onjuistheid van URBEANU's hypothese, waar hij opgeeft door proeven te hebben aangetoond, dat de bereiding der spijzen van veel invloed is op het uitbreken der door hem genoemde ziekten, en dat proefdieren ziek worden, o. a. door steriliseeren of uitdrogen van voedsel. Nu zal men moeten toegeven, dat noch steriliseeren, noch uitdrogen de hoeveelheid kalium verminderen zal. URBEANU had dus uit de door hem zelf genomen proeven moeten afleiden, dat zijn kwantiteits-hypothese onjuist is.

Daar zooals boven blijkt, de hypothese van URBEANU onjuist is, als hij het ziek worden der proefdieren toeschrijft aan een tekort aan kalium, had ik dus het recht de oorzaak er van elders te zoeken en meende die gevonden te hebben in de chemische onvolwaardigheid van een gedeelte der genuttigde eiwitten. Wil collega DE GROOT deze opvatting van mij bestrijden, dan zal ik gaarne trachten zijn argumenten te weerleggen, doch dan zal hij zich daarbij niet kunnen beroepen op de onjuiste hypothese van URBEANU.

Utrecht, 29 Juni 1920.

D. J. HULSHOFF POL.